

Als het anders loopt

Het Houten Huis / Plan - d / Club Guy & Roni

Iedereen kan hier terecht komen, zegt mijn vader. Hij vult een oneindige stapel formulieren in en ik moet stil zijn. Het duurt al zeker honderdtien uur. Er is een hoge balie, met daarachter twee blauwe latex handen. Ze zeggen wat we moeten doen, maar ik begrijp het niet. De muzikale voorstelling *Als het anders loopt* gaat over een wachtkamer waar niemand wil zijn. Waar de muren bewegen, mensen wankelen en tóch sterk blijven.

Wachtkamers. We kennen ze allemaal. Wachten op nieuws dat goed kan zijn of slecht. Wachten op een onderzoek, een uitslag. De wachtkamer opent de deur naar hoop, verdriet, tegenslag, blijdschap, liefde. Het kan zelfs gebeuren dat je leven ineens heel anders loopt dan je ooit had kunnen bedenken. Artistiek leider en regisseur Elien van den Hoek maakte een intrigerende, spannende en humorvolle familievoorstelling met de wachtkamer als een mysterieuze ruimte waarin van alles kan gebeuren maar ook *mee* kan gebeuren, want de wachtruimte in de voorstelling lijkt een eigen leven te leiden. De voorstelling is het resultaat van een samenwerking met theatergroepen Plan d- en Club Guy and Roni.

Een plek waar niemand wil zijn

Een voorstelling over een plek waar niemand graag wil zijn. Daar zit een verhaal achter. “Dat is ook zo, hoewel het voor mezelf -zeker in het begin- nooit helemaal duidelijk is waarom iets ontstaat, waarom ik iets wil maken,” zegt artistiek leider en regisseur Elien van den Hoek. “Aanleiding was denk ik wel dat ik na de geboorte van onze dochter jarenlang (met name pijn) klachten hield en veel tijd in wachtkamers heb doorgebracht. Als je in zo’n medische molen zit, niet weet of je er uit komt, dat was een indrukwekkende periode in mijn leven. Zoveel mensen die er veel slechter aan toe waren en toch maar doorgaan, zo sterk. Dat vormde later denk ik het begin-idee van deze voorstelling. In mijn verbeelding zag ik een vrouw in een wachtkamer voor me met een heel groot en zwaar hoofd. Later kwamen er andere personages bij. Een ouder met een kind met een beperking, iets dat bij dierbare vrienden speelt. Iemand in een groot waterbassin, waarvan gedronken werd..

Zo ontstonden er beelden en een eerste script. Door het ontwerp van de decorbouwers kreeg ik weer nieuwe ideeën. In het decor deed ik samen met Andreas Denk en Adam Peterson (choreografen van Plan -d en Club Guy & Roni) verschillende vooronderzoeken, onder andere met studenten van de mime-opleiding en verschillende dansacademies. Ook door de gesprekken met de spelers met een beperking ontstonden nieuwe scènes. Het is geweldig om met deze diverse groep getalenteerde mensen te mogen werken, een groep die ook heel veel geduld moet hebben omdat het werken met het decor (backstage) een enorme puzzel is.”

Levende wachtkamer

Qua techniek heeft het gezelschap zich heel wat op de hals gehaald. “Maar het effect is heel mooi. Een magisch decor dat ook maakt dat je kunt verdwalen in je hoofd. Als het goed is heeft het een vervreemdend effect zoals beelden in een koortsdroom dat kunnen hebben.” Artistiek leider David van Griethuysen: “Het is een voorstelling met weinig woorden maar veel beelden. En die verbeelding is dankzij het decor van Marlies Schot en Douwe Hibma indrukwekkend. Er is een groot waterbassin, bewegende muren en een eigenzinnige balie. Soms komen de muren letterlijk op je af en soms krijg je juist veel meer ruimte.” Niet alleen de wachtkamer, ook de personages zijn bijzonder. Acteurs en dansers met en zonder

beperking verbeelden een wereld vol tegenslag en hoop. Elien: “In het begin vond ik het ook spannend om te werken met zulke verschillende spelers. Ik was op m’n hoede of ik wel genoeg rekening hield, of iets verkeerd zei. Maar gelukkig vergat ik dat al heel snel. Ook omdat iedereen mondig en bevlogen is.” David: “Het zijn vooral heel krachtige mensen die niet in de slachtofferrol willen zitten - en soms zelfs een beetje uitdagen, spelen met de goedbedoelde onhandigheid van anderen. We proberen inclusief te zijn in onze behandeling van mensen, maar ook in onze benadering van disciplines. Het valt me eigenlijk vooral op hoe makkelijk het samenwerken met hen gaat, en hoe niet-bijzonder het allemaal is.”

Overwinnen van onmacht

Rode draad is het verhaal van een vader en een zoon Jonas, die het Syndroom van Down heeft. Naarmate de voorstelling vordert, groeit en groeit de stapel formulieren die de vader in moet vullen. Formulieren die het zicht en contact met de zoon blokkeren. Na een ruzie raken ze elkaar kwijt in de ruimte met bewegende muren. Jonas ontmoet verschillende mensen: een zwevend meisje aan het infuus, een jongen zonder onderbenen die moet leren lopen op zijn kunstbenen, een dansende vrouw in een rolstoel, en de vrouw met het grote zware hoofd. Op soms pijnlijke, soms humoristische wijze, laten ze zien waar ze in het dagelijks leven tegenaan lopen – of rollen. Sommige ervaringen van de acteurs zijn verwerkt in de voorstelling. David: “Die voorbeelden uit de praktijk zijn vaak erg grappig en laten ook ons eigen onvermogen zien. Maar het gaat ook over liefde, elkaar helpen en het overwinnen van onmacht.”

Verbeelding

Elien: “We brengen de voorstelling voor iedereen vanaf een jaar of 9. Ondanks dat er af en toe tranen stromen bij het publiek, is het geen zware voorstelling. We proberen het op een lichte manier en met humor te brengen. Je kunt ook troost ontlenen aan de schoonheid van de dans, de livemuziek en de vervreemdende beelden. De voorstelling geeft soms het gevoel dat je in een droom zit. Ik wil de zwaarte erkennen maar ook de kracht van mensen laten zien, de genegenheid. Omdat er weinig taalgebruik is, maar vooral beeld, is de ervaring heel direct en geschikt voor verschillende leeftijdsgroepen. Ik hoop dat het publiek met verwondering en een warm gevoel het theater verlaat.”